

چکیده

مرمت آثار تاریخی نه تنها رویکردی در راستای حفاظت و نگهداری از آثار تاریخی مطرح می‌شود، بلکه در هر چه بهتر شدن سیمای ظاهری آثار به بیان راهکار می‌پردازد. مهم‌ترین شاخصه‌ها در این زمینه در نظر داشتن اصالت تاریخی و اصل زیبایی شناسی اثر است. در این پژوهش به بررسی بخش‌های تخریب شده‌ی اندودها و تزئینات گچی معماری، به عنوان یکی از این اختلالات پرداخته شده است و تاکید اصلی آن بر روی بازسازی بستر در کمبودها است. چرا که به همان میزان که نوع رنگ و نحوه رنگ گذاری حساس و با اهمیت است تدارک بستری مناسب برای رنگ نیز قابل توجه می‌باشد و در این راستا تمرکز اصلی بر روی بافت این سطوح قرار می‌گیرد. همچنین به بررسی جایگاه صحیح استفاده از سطوح زبره‌ی گچی در بازسازی انواع کمبودها پرداخته می‌شود. در واقع اهداف اصلی در این پژوهش بررسی درستی یا نادرستی روش‌هایی است که در بازسازی بستر کمبودها در اندودها تزئینات گچی معماری در ایران به کار گرفته می‌شود و در نهایت دست یابی به شیوه‌ای عملی جهت اجرای بهینه سطوح زبره‌ی گچی است تا مرمتگران بتوانند با بکارگیری آن در بهبود کیفیت کار تلاش کند و یا با استفاده از آن به پرورش نیروی متخصص جهت اجرای سطوح بپردازند. مطالعات بر پایه دو فرضیه پی‌گیری شد ۱- استفاده از اندود بافت‌دار راه حل مناسبی برای بازسازی کمبودها در اندود و تزئینات معماری است. ۲- با کنترل دانه‌بندی، رعایت زمان‌بندی مراحل اجرای اندود با توجه به گیرش ملات و استفاده از افزودنی‌های رنگی، می‌توان به اندودهای زبره‌ی مناسب جهت بازسازی انواع کمبودها دست یافت. در بررسی فرضیات از منابع کتابخانه‌ای، مصاحبه، آزمایش و نمونه‌سازی استفاده شد.

با توجه به بررسی‌ها و مطالعات انجام شده کمبودها به سه نوع؛ کمبودهای کوچک، کمبودهای غیر قابل بازسازی و کمبودهای بزرگ قابل بازسازی رنگی تقسیم بندی شد و نقش بافت در بازسازی بستر این کمبودها مورد بررسی قرار گرفت. در کمبودهای کوچک بافتی مشابه بافت سطوح اصلی پیشنهاد شد. برای کمبودهای غیر قابل بازسازی سطحی با بافت نسبتاً خشن توصیه شد که به نوعی بازسازی لایه آستر تزئینات محسوب می‌شود و برای کمبودهای قابل بازسازی سطحی بافت‌دار با بافتی نرم‌تر اما متفاوت با سطوح اصلی در نظر گرفته شد. در اجرای سطوح بافت‌دار تنظیم دانه‌بندی مهم‌ترین عامل در دستیابی به بافت مناسب است. در این راستا عمل آوری ملات و زمان‌بندی در انجام مراحل می‌تواند در سهولت و کیفیت کار بسیار موثر باشد و بهتر است ملات بدون هیچ گونه افزودنی استفاده شود.

کلید واژه‌ها: ایزمئو، بازسازی، کمبود، اندودها و تزئینات گچی معماری، بافت، اندود زبره‌ی گچی.